

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ“ ВАРНА

УТВЪРДИЛ:
АНГЕЛ КИРЯКОВ
ДИРЕКТОР

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ
ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ,
в т. ч. и със статут на бежанци

УЧЕБНАТА 2024/2025 година

ВЪВЕДЕНИЕ

Уязвими са онези лица и групи, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права. Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и икономиката и стават жертва или попадат в ситуация на риск от социално изключване. Причините за това са различни и разнообразни като:

- социално-икономически фактори - влияят негативно по косвен път върху социализацията на децата - това са niskият жизнен стандарт, безработицата, бедността, лошите жилищни условия, финансовата криза като цяло;
- фактори от семейната среда - криминогеността в семейството, конфликтността и насилието в семейната среда пряко влияят върху детето и неговите нагласи; липсата на позитивни модели на поведение, niskото образование и култура на родителите, проблемите в общуването между родители и деца са фактори с много силно значение за детето; безотговорността и безнаказаността на родителите, слабият родителски контрол и незаинтересоваността към проблемите на децата, емоционална отчужденост в семейството и пренебрегването на децата, педагогическата занемареност и грешките при възпитанието са комплекс от фактори, които влияят на развитието на детето и го поставят в ситуация на сериозен риск в неговия живот;
- фактори от приятелската среда - негативното влияние на тази среда се проявява при попадането на децата в младежки групи и ситуации с повишен криминогенен риск; при следването на насилнически модели на общуване в неформалните групи и прилагане на силовото решаване на конфликти; при употребата на алкохол и наркотици следвано като групова норма; при посещенията на нощни клубове и дискотеки с приятели без контрол от родителите или други възрастни хора;
- личностно-психологически фактори - неадекватното взаимодействие между индивида и обществото, проблеми в комуникативността; социално-психични деформации, психологическа незрялост, ценностни и емоционални дефицити; липса на значими интереси; недостатъчно развит самоконтрол; липса на умения за преодоляване на конфликти; подражание на асоциални поведенчески модели; стремеж към самоутвърждаване чрез агресия и девиантно поведение; незачитане и непознаване на правните и морални норми и други;
- социокултурни фактори - деформацията на ценностите в обществото и негативните социални ценностни модели; социалните модели, толериращи агресия; наличието на насилие и порнография в медиите, интернет, компютърните игри и филмите; неразвитата система за интересни и полезни занимания на децата през свободното време и липса на възможности за пренасочване на детската енергия към физически и интелектуални занимания;
- правно-нормативни и съдебни фактори - все още недобре функциониращо законодателство, свързано с правата и закрилата на децата; Посочените фактори действат комплексно, като в отделните случаи доминира различен фактор. Независимо от конкретните им конфигурации, изброените фактори са социално-рискови и водят до отклонения в личността и поведението на деца, до асоциални прояви и девиантно поведение или попадане в ситуации на висок виктимогенен риск, когато децата се превръщат в жертви на различни въздействия, а нерядко - и в жертви на насилие и престъпления срещу тях. Децата в риск /деца от уязвими групи/, според ЗЗД са тези:
 - а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;
 - б) които са жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семействата им;

в) за които съществуват опасности от увреждане на тяхното физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;

г) които страдат от увреждания, както и от труднолечими заболявания, констатирани от специалист;

д) за които съществува риск от отпадане от училище или които са отпаднали от училище. Уязвимите групи ученици имат право на зачитане, уважение и закрила от закона. Отношението в ОУ „Стоян Михайловски“ към тях е основано на признаване на тяхната равнопоставеност и равни възможности. Те са важна и пълноценна част от обществото и затова в нашето училище активно се работи за тяхната социална интеграция и социално включване. Учениците от уязвимите групи се приемат като хора със способности и потенциал, а не като хора единствено с проблеми и ограничения. Училищната програма за равен достъп до образование работи в посока за изграждане на среда за:

- разгръщане потенциала на всеки ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- превенция и ранно откриване на обучителни затруднения;
- включващо обучение на ученици със специални образователни потребности • включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение.

II. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА

- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства на МОН
- 2000 Европейската социална харта /ревизирана/;
- 1992 - Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;¹
- Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2021-2030г.
- Закон за предучилищното и училищно образование;
- Стандарт за приобщаващото образование. Настоящата училищна програма има за цел да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за недопускане на дискриминация както по всички останали, така и по признак „увреждане“, за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, за осигуряване на равни възможности, пълноценно
- Училището е институция, която спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички организации, да работят активно в областта на интегрирането на хора с увреждания и от другите уязвими групи.

III. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

През последните години се създава една пъстра картина ученици от различни националности, различни вероизповедания, различни традиции и културни норми, както и ученици със специални образователни потребности. Срещани в училището в момента уязвими групи ученици:

- Деца на родители в социален риск /многодетни, непълни семейства, безработни родители, родители с ниски доходи;
- Неглижираните от родителите деца- деца от семейства с нисък социален и интелектуален статус,

ОУ „Стоян Михайловски“ е институция, която спазва нормативните документи за защита на лицата от дискриминация - Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права;

с емоционална отчужденост в семейството; преодоляване на пречките пред приобщаването на „различните“ са огромни - както в интеркултурен аспект, така и при образованието на ученици със специални образователни потребности и др. Ключова е ролята на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване: ранното образование, достъпно за всички независимо от социално - икономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности. Обхващането на всяко дете с увреждане в училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. В резултат от изпълнението на дейностите по изграждане на подкрепяща среда в училище, нараства броят на интегрираните деца и ученици със специални образователни потребности, на ресурсните учители и другите специалисти, които подкрепят и подпомагат интегрираното обучение – 12 ученици със СОП за учебната 2024/2025 г. Предстои обследването на трима ученици от първи клас и двама - от пети клас.

ПРИЛАГАНЕ НА ПРОГРАМА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

1. ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвими групи включва:

1. принципите на приобщаващото образование;
2. условията и редът за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците;
3. условията и редът за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на оценката на индивидуалните им потребности и изготвянето на план за подкрепа на ученика от екип за подкрепа на личностното развитие в училището;
4. изграждане на позитивен психологически климат в училището;
5. структурата, условията и редът за утвърждаване на индивидуалните учебни планове и на индивидуалните учебни програми на ученици с изявени дарби по чл. 95, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за предучилищното и училищното образование; 6. условията и редът за постъпване, организацията и осъществяването на обучението и подкрепата за личностно развитие на учениците със специални образователни потребности.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ПРИНЦИПИ НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик и на разнообразието от потребности на всички ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на учениците във всички аспекти на живота. Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование и се реализира в съответствие със следните принципи:

1. гарантиране на правото на всеки ученик на достъп до училище най-близо до неговото местоживее и на правото му на качествено образование;
2. гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности и оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;
3. прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
4. приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик - индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната

институция трябва да отговори по подходящ начин, така че ученикът да развие максимално своя потенциал;

5. равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на училището;

6. системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища - управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на учениците;

7. сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование - училището, ученика, семейството и общността;

8. намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на учениците в дейността на училището;

9. нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение, подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество;

10. гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот.

3. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

На учениците в ОУ „ Стоян Михайловски“ се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. Подкрепата за личностно развитие осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на учениците. Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик. За реализиране на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие в училището работят психолог, ресурсен учител и логопед. В училището може да работят и външни специалисти в зависимост от оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика от екипа за подкрепа за личностно развитие.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя в зависимост от плана за подкрепа на ученика. Подкрепата за личностно развитие на учениците в ОУ „ Стоян Михайловски" се организира и осигурява в съответствие с разработените общински стратегии за подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на анализ на потребностите от обща и допълнителна подкрепа. За организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие със заповед на директора на училището в началото на всяка учебна година се определя координатор. За координатор може да бъде определен заместник - директорът по учебната дейност, главен учител или друг педагогически специалист. По предложение на координатора със заповед на директора се определят и други специалисти, които да го подпомагат при организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие.

Координаторът има следните функции:

1. Разпознава потребността от предоставянето на обща и/или допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученик въз основа на наблюденията и анализите на класния ръководител и на учителите, които преподават на ученика, въз основа на документите на учениците, включително от изследвания и консултации при наличие на такива, и въз основа на събраните данни за развитието на учениците, и/или по инициатива на родителя;

2. предлага на директора да утвърди състава на екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в случай на потребност от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие;

3. координира извършването на оценката на индивидуалните потребности на учениците със специални образователни потребности, в риск, с изявиени дарби и с хронични заболявания от екипите за подкрепа за личностно развитие;

4. предлага на директора да утвърди списък на учениците, на които ще се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие въз основа на извършената оценка на индивидуалните им потребности от екипите за подкрепа за личностно развитие;
5. координира предоставянето на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на учениците съвместно с педагогическите специалисти в училището;
6. предлага на директора в случай на необходимост да осигури допълнителни специалисти като организира и координира осигуряването им в зависимост от индивидуалните потребности на ученика от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, логопедичен център, център за подкрепа на личностното развитие;
7. координира работата с родителя, включително по отношение включването му в работата на екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика;
8. координира работата и взаимодействието на всички екипи за подкрепа за личностно развитие на учениците в училището;
9. съхранява документите на всеки ученик, за което е формиран и работи екип за подкрепа за личностно развитие;
10. координира работата с институциите в системата на предучилищното и училищното образование и с други институции и организации, работещи с ученици, по отношение предоставянето на обща и/или допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученик;
11. координира предоставянето на методическа подкрепа от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, от логопедичен център и др. и съдейства за провеждането на различни форми на обучение на педагогическите специалисти в училището;
12. организира и координира дейности и събития в училището за учениците, за училищната и за родителската общност, насочени към промяна на нагласите и приемане на различието, както и към изява на дарбите на учениците;
13. след приключване на втория учебен срок на съответната учебна година изготвя и предоставя на педагогическия съвет обобщен доклад-анализ за състоянието на процеса на приобщаващото образование в училището.

4. ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕТО

Общата подкрепа за личностно развитие в ОУ „ Стоян Михайловски" се осигурява от постъпването на ученика в училище до завършването на училищното образование съобразно индивидуалните му потребности и възможностите на училището. Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всеки ученик в училището. Общата подкрепа за личностно развитие в училището гарантира участие и изява на всички ученици в класната стая и включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. кариерно ориентиране на учениците;
3. занимания по интереси;
4. библиотечно-информационно обслужване;
5. грижа за здравето въз основа на информация от родителя за здравословното състояние на ученика и за проведени медицински изследвания и консултации;
6. поощряване с морални и материални награди;
7. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
8. превенция на обучителните затруднения.

Дейностите по обща подкрепа за личностно развитие включват регулярни екипни срещи между училищния психолог, класния ръководител, учителите и другите педагогически специалисти за:

- преглед и обсъждане на събраната информация за обучението и развитието на учениците;
- изготвяне на план за действие за обща подкрепа за отделни ученици;
- обмяна на информация и на добри педагогически практики. На родителите се предоставя

информация, канят се на екипните срещи. Общата подкрепа за личностно развитие на учениците включва дейности съобразно техните интереси, способности, компетентности и изява в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, а именно:

1. дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование;
2. образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности и участие в проекти, програми, форуми и в други изяви на общинско, областно, национално и международно равнище;
3. учебни предмети, модули и дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка на учениците. Дейностите по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение имат за цел изграждане на позитивен организационен и психологически климат в училище, включително чрез психологическа подкрепа. Тя е насочена към учениците, учителите, училищното управление и родителите.

Психологическата подкрепа включва:

1. създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес;
2. предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;
3. груповата работа с ученици; кризисна интервенция;
4. работа със средата, в която е ученикът - семейството, връстниците.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището за целите на превенцията на обучителните затруднения се изразява във включване на учениците в:

1. допълнително обучение по учебни предмети при условията на Закона за предучилищното и училищното образование;
2. консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
3. насочване на учениците към логопед, при установяване на такава необходимост.

Анализът включва:

1. данните за индивидуалния напредък в обучението на всеки ученик и за придобитите компетентности - знания, умения и отношения;
2. установените силни страни на всеки ученик и на индивидуалните нагласи по отношение на ученето и участието в живота на общността;
3. установеното наличие на възможни рискови фактори в средата на ученика;
4. данни от извършена диагностика на училищната готовност, от входни нива по учебни предмети, логопедично изследване, портфолио и други. Обсъждането на цялата информация по т. 1-4 се прави от класния ръководител съвместно с учители, които преподават на ученика и с координатора на училището в срокове, определени от училището. Въз основа на анализа на информацията може да се определят ученици, за които е необходимо да се извърши оценка на индивидуалните им потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие съгласно чл. 178 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Реализирането на дейности за обща подкрепа за личностно развитие в училището въз основа на анализа се осъществява чрез план за действие в случаите, когато:

1. се установят затруднения в обучението на ученика и/или има рискови фактори в средата, които може да повлияят на обучението му, но които все още не изискват допълнителна подкрепа за личностно развитие;
2. се установи, че ученик напредва значително по-бързо, отколкото учениците на неговата възраст. Планът за действие съдържа цели за работа с ученика, срок за постигането им, описание на работата и се изготвя от класния ръководител на ученика в екипна работа с другите педагогически специалисти до 14 дни от установяването на случаите. Дейностите за обща подкрепа за личностно развитие в ОУ „ Стоян Михайловски" задължително се осъществяват в неучебно време, включително през ваканциите, съобразно потребностите на учениците, като продължителността им за отделен ученик или за група ученици е в зависимост от възможностите

на училището. Планът за действие се актуализира, променя или прекратява след преглед на напредъка на ученика и съобразно заложените в него срокове. С плана за действие за обща подкрепа при ученик с установени затруднения в обучението се цели максимално да се преодолеят затрудненията. С плана за действие за обща подкрепа при ученик, който напредва значително по-бързо от връстниците си, се цели детето или ученикът да развие своите възможности и дарби в най-пълна степен. Отговорност за координацията по изпълнението на плана за действие за обща подкрепа има класният ръководител на ученика. Класният ръководител запознава родителя с изготвения план за действие за обща подкрепа и го информира за резултатите от изпълнението му. В случаите, когато ученик получава обща подкрепа и не се отчита напредък в рамките на три месеца от началото на предоставянето на подкрепата, класният ръководител на ученика обсъжда с координатора насочването на ученика за оценка на индивидуалните му потребности от екип за подкрепа за личностно развитие.

ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕТО

на допълнително обучение по български език за деца и ученици, които не владеят БЕ в достатъчна степен. С цел поддържане на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на учениците със специални образователни потребности в ОУ „Стоян Михайловски“ има създадена организация, съответстваща на държавните изисквания, която включва:

1. Екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на учениците.
2. Диагностична и консултативна дейност.

Индивидуални образователни програми. В ОУ „Стоян Михайловски“ продължава прилагането на политиката за включващо обучение на учениците със специални образователни потребности чрез:

- Единна методика за комплексно педагогическо оценяване на децата със специални образователни потребности.
- Създадени условия, гарантиращи интеграцията на учениците със специални образователни потребности в училището чрез изграждане на подкрепяща среда.

Осигуряване на подходяща материална база.

IV. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

- Равен достъп и приобщаване на всеки ученик;
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
- Съхраняване на етнокултурното многообразие;
-

V. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Пълноценна социализация на ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства.

VI. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на

- взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
 3. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и учениците с увреждания.
 4. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за уче
 5. Изготвяне на регистър за идентифициране и проследяване на учениците от уязвимите групи.
 6. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.
 7. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.
 8. Създаване на условия за развитие на талантливите ученици с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви.
- Програмата е отворена за промяна и допълване при необходимост.

ПЛАН ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

1. Ранно идентифициране на учениците от уязвимите групи;
Отг.: кл. ръководители, учил. психолог
Срок: края на м. ОКТОМВРИ 2024 г .
2. Навременно оценяване на потребностите от превенция и помощ;
Отг.: кл. ръководители, учил. психолог
Срок: постоянен
3. Насочване на учениците към подкрепа от подходящи специалисти /вътре и извън училището/;
Отг.: ръководство, кл. ръководители учил. психолог
Срок: постоянен
4. Екипна работа между учителите и други педагогически специалисти/външни институции/ за обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи деца и ученици, с цел повишаване ефективността на педагогическите подходи;
Отг.: училищно ръководство, учители, училищен психолог
Срок: постоянен
5. Консултации по учебни предмети, регламентирани от училището, които се провеждат извън редовните учебни часове;
Отг.: учители
Срок: постоянен, по график
6. Консултации по професионално ориентиране и кариерно развитие на учениците, което включва взаимодопълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед мотивиране и подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/ или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда;
Отг.: кл. ръководители, учил. психолог
Срок: постоянен
7. Изграждане на позитивна, приобщаваща среда в клас: - изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката; - разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование в часа на класа, в заниманията по интереси и във факултативните часове; - партньорство с родителите- насърчаване на тяхната гражданска активност и ангажираност.
Отг.: кл. ръководители, учители, психолог
Срок: постоянен
8. Включване в занимания по интереси за развитие на способностите и на компетентностите на децата и учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата,

спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство;

Отг.: кл. ръководители, учители, психолог

Срок: постоянен

9. Съдействие за участие в конкурси и състезания и поощряване с морални и материални награди;

Отг.: училищно ръководство, кл. ръководители

Срок: постоянен

10. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, подчинени на общата училищна политика, разработена и прилагана от училището в стратегията му за превенция на тормоза и насилието в училище и Координационния механизъм за противодействие на тормоза и насилието в училище;

Отг.: ръководство, кл. ръководители, учил. психолог, УКППГТУ

Срок: постоянен

11. Осъществяване на квалификационна дейност, свързана с приобщаващото образование за развитие на компетентностите на всички членове на училищната общност.

Отг.: училищно ръководство, кл.ръководители

Срок: постоянен